

Hushållens boendeutgifter 2015

HE0202

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning	3
A.12	Uppläggning och genomförande	4
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning	5
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler	6
1.1.3	Statistiska mått	8
1.1.4	Redovisningsgrupper	8
1.1.5	Referenstider	9
1.2	Fullständighet	9
B.2	Tillförlitlighet	10
2.1	Tillförlitlighet totalt	10
2.2	Osäkerhetskällor	10
2.2.1	Urval	10
2.2.2	Ramtäckning	11
2.2.3	Mätning	12
2.2.4	Svarsbortfall	13
2.2.5	Bearbetning	13
2.2.6	Modellantaganden	14
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	15

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	15
3.1	Frekvens	15
3.2	Framställningstid	15
3.3	Punktlighet	15
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	15
4.1	Jämförbarhet över tiden	15
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	15
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	16
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	16
5.1	Spridningsformer	16
5.2	Presentation	16
5.3	Dokumentation	16
5.4	Tillgång till primärmaterial	16
5.5	Upplysningstjänster	16

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Hushållens ekonomi

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Hushållens utgifter

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Lovisa Sköld
Telefon: 010-479 64 74
E-post: Lovisa.skold@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Lovisa Sköld
Telefon: 010-479 64 74
E-post: Lovisa.skold@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) vilket innebär att uppgiftslämnaren medverkar frivilligt.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Beslut om bevarandebehov finns ännu inte.

A.9 EU-reglering

Ingen tvingande EU-reglering finns för denna statistik.

A.10 Syfte och historik

Syftet med statistiken är att beskriva och jämföra hushållens boendeutgifter i olika upplåtelseformer, och att sätta utgifterna i relation till hushållens inkomster för motsvarande tidsperiod.

I statistiken används kosthushåll för att beskriva hushållssammansättningen. Mer information om definitionen finns i avsnitt *1.1.1 Objekt och population*.

Statistiken innefattar bland annat boendeutgift, disponibel inkomst och konsumtionsutrymme. Statistiken redovisas bland annat efter bakgrunds- och klassificeringsvariablerna upplåtelseform, hushållstyp, ålder och region. För mer detaljerad information om variabler samt viktiga redovisningsgrupper, se *1.1.2 Variabler* och *1.1.4 Redovisningsgrupper*.

År 2016 publiceras statistiken för första gången inom ramen för undersökningen Hushållens boendeutgifter. Statistiken har dock publicerats tidigare. År 2003-2013 samlades motsvarande uppgifter in och statistiken publicerades inom ramen för Hushållens ekonomi, HEK. SCB genomförde åren 1969-2002 årliga bostads- och hyresundersökningar; BHU, som till viss del liknar boendedelen i HEK. Begrepp, redovisningsmått och definitioner kan skilja sig åt mellan BHU och HEK, vilket man bör vara uppmärksam på vid jämförelser mellan de båda undersökningarna t.ex. vid längre tidsserier.

A.11 Statistikanvändning

Användarna representeras bland annat av användarrådet för Välfärdsstatistik. Deltagande organisationer i användarrådet för Välfärdsstatistik är Finansdepartementet, Socialdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet, Institutet för

social forskning, Försäkringskassan, Myndigheten för delaktighet, Folkhälso- myndigheten, Sveriges Kommuner och Landsting samt Konsumentverket.

Journalister, forskare, fackförbund och intresseorganisationer använder statisti- ken för att få en översiktlig beskrivning av hushållens boendeutgifter efter olika bakgrundsvariabler som upplåtelseform, hushållstyp, region och ålder.

Andra statistikgrenar vid SCB, exempelvis Nationalräkenskaperna, använder statistiken som underlag.

A.12 Uppläggnings och genomförande

SCB planerar att genomföra insamling inom Hushållens boendeutgifter vartan- nat år. Första året för insamling avser 2015.

Intressepopulationen består av de hushåll med personer som var folkbokförda i Sverige 2015. Målpopulationen består av de kosthushåll med personer som var folkbokförda i Sverige under hela 2015 och bor i hyresrätt i första hand, bostadsrätt eller äganderätt. Registret över totalbefolkningen används som urvalsram. Urvalet utgörs av personer som är 18 år eller äldre. Urvalet är ett så kallat nätverksurval, vilket betyder att både urvalspersonen och de personer som tillhör hans hushåll ingår i undersökningen. Urvalstorleken år 2015 är 19 500 hushåll.

Insamling har skett via telefonintervju och webbenkät. I insamlingen av BUT2015 har det genomförts ett experiment med kombinerad insamling. Inom experimentet har 8 500 hushåll erbjudits att besvara frågorna via webb i första hand och via telefon i andra hand. Övriga erbjöds enbart telefonintervju.

Statistiken baseras på insamlade uppgifter från hushållen och på preliminära inkomstuppgifter från Inkomst- och taxeringsregistret. Vid uppgiftsinsamlingen, som genomfördes under januari-juni 2016, ställdes frågor om hushållets sammansättning och om boendeförhållanden och boendeutgifter. De från hushållen insamlade uppgifterna kompletteras med uppgifter från fastighetstaxe- ringsregistret. För att beräkna den disponibla inkomsten används Inkomst- och taxeringsregistret.

I insamlade uppgifter förekommer partiellt bortfall. Vid partiellt bortfall sker ett imputeringsförfarande med hjälp av registeruppgift, regressionsmodeller eller medelvärdesimputering.

Statistik över hushållens boendeutgifter 2015 publiceras 13 december 2016.

A.13 Internationell rapportering

Ingen regelbunden internationell rapportering sker.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inför BUT2017 finns planer på att alla urvalspersoner ska erbjudas att besvara frågorna via webb i första hand och telefon i andra hand.

Just nu pågår ett arbete på SCB som innebär att man ser över hur hushållet samlas in. Detta arbete kan få betydelse för denna undersökning.

Det kommer också att göras en del justeringar i intervjun, bland annat ändrad ordningsföljd på vissa frågor.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i statistiken enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sam användbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

För mer information om kvalitetsbegreppet för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se rapporten *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (MIS2001:1)* i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns på SCB:s webbplats.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Syftet är att beskriva och jämföra boendeutgifter för hushåll i olika upplåtelseformer. Den viktigaste målstorheten i statistiken är boendeutgift för hushåll i olika upplåtelseformer och regioner. Statistiken redovisas som medelvärde, median och antal.

1.1.1 Objekt och population

Undersökningen använder kosthushåll som definition av hushåll. Ett kosthushåll utgörs av alla personer som bodde i samma bostad och som hade gemensam ekonomi och hushållning den 31 december 2015. Personer som är tillfälligt borta, men som förväntas återkomma, ingår i hushållet. Har föräldrar separerat räknas barn som bor lika mycket hos båda föräldrarna med i det hushåll som ingår i undersökningen. De som är inneboende och de som har en inneboende ingår inte i samma kosthushåll.

Målpopulationen för undersökningen utgörs av de kosthushåll som fanns i Sverige under hela 2015. Hushållen utgörs av personer som var folkbokförda

vid såväl årets början som dess slut. Hushåll i någon form av institutionsboende ingår inte i målpopulationen.

Rampopulationen består av personer 18 år eller äldre, som var folkbokförda i Sverige 31 december 2015. Personer yngre än 18 år som bor i egna hushåll saknas helt i undersökningen.

1.1.2 Variabler

Nedan redovisas ett urval av de variabler som används i statistiken över boendeutgifter. Ytterligare variabler finns redovisade i SCB:s mikrodataregister, MetaPlus, och i dokument som variabelförteckningar och variabelbeskrivningar.

De viktigaste bakgrunds- och klassificeringsvariablerna är hushållstyp, ålder, upplåtelseform och region.

Boendevariablerna grundas till största delen på uppgifter från insamlingen. Kön och ålder hämtas från SCB:s register över totalbefolkningen, med aktualitet 31/12 2015. För att beräkna inkomstvariablerna används Inkomst- och taxeringsregistret.

Variabler:

Andra utgifter	Med andra utgifter avses utgifter under året för vatten och avlopp, sophämtning, renhållning, sotning, vägunderhåll och avgift till samfällighet.
Boendeutgift	<p><i>Äganderätt:</i> Boendeutgift avser summan av ränteutgift, amortering, uppvärmning, utgift för underhåll och reparation, villaförsäkring samt andra utgifter och är korrigerad med hänsyn till skatteeffekt.</p> <p><i>Bostadsrätt:</i> Boendeutgift avser summan av avgift till bostadsrättsförening, ränteutgift och amortering samt hushållets egna utgifter för underhåll och reparation och är korrigerad med hänsyn till skatteeffekt.</p> <p><i>Hysesrätt:</i> Boendeutgift utgörs av summan av hyran och hushållets egna utgifter för underhåll och reparation.</p>
Bolån	Med bolån avses återstående skuld den 31/12 2015 på lån tagna med fastigheten som säkerhet.
Bostadsarea	Som bostadsarea räknas arean i kvadratmeter av alla för bostadsändamål avsedda rum (inklusive garderober) samt kök, badrum och hallar ovan mark. Area för källare, oinredd vind och garage medräknas inte.

Disponibel inkomst	Disponibel inkomst är summan av hushållsmedlemmarnas alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar. I boendestatistiken justeras begreppet genom att även skatteeffekten av bostadsinnehav dras bort.
Konsumtionsutrymme	Med konsumtionsutrymme avses differensen mellan disponibel inkomst och boendeutgift. Med andra ord är konsumtionsutrymmet det som är kvar av den disponibla inkomsten efter att boendet har betalats.
Kök	Med kök avses ett utrymme som är minst 7 kvadratmeter stort och försett med fönster och inrett huvudsakligen för matlagning.
Lägenhetstyp	Med lägenhetstyp avses hur många rum och kök bostaden innehåller.
Rum	Med rum avses ett bostadsutrymme ovan mark som är minst 7 kvadratmeter stort och försett med fönster. Som rum räknas inte kök, badrum, gillestuga i källaren, klädkammare och dylikt.
Skatteeffekt	<p>Med skatteeffekt avses en minskning eller ökning av skatt på grund av innehav av ett småhus eller en bostadsrättslägenhet. Effekten beräknas genom att fastighetsavgiften dras av från 30 procent (21 procent på belopp över 100 000 kr) av ränta och tomträttsavgäld. Om skatteeffekten blir positiv eller negativ beror på vilken av delarna som är störst, fastighetsavgiften eller den procentuella delen av ränta och tomträttsavgäld. ROT-avdraget får också effekt på skatten genom att skatten reduceras med motsvarande belopp.</p> <p>I undersökningen påverkar skatteeffekten boendeutgiften. En positiv skatteeffekt har en negativ påverkan, det vill säga gör boendeutgiften mindre.</p>
Underhåll och reparation	Med underhåll och reparation avses arbete som normalt sett måste lagas eller bytas ut då och då för att återställa eller behålla bostaden i gott skick, exempelvis ommålning, omtapetsering, reparation av värmepanna, utbyte av spis och kylskåp. Underhåll av trädgård, uthus och liknande medräknas inte.

Upplåtelseform	<p>Med upplåtelseform avses hur hushållet förfogar över sin bostad.</p> <p><i>Äganderätt:</i> Med äganderätt avses ägda småhus. Det kan röra sig om friliggande enfamiljshus, parhus, radhus eller kedjehus.</p> <p><i>Bostadsrätt:</i> En bostadsrätt är en lägenhet i flerbostadshus eller småhus som ägs av en bostadsrättsförening i vilken man själv är medlem. En bostadsrätt kännetecknas av att hushållet betalar en grundavgift/insats för lägenheten.</p> <p><i>Hyresrätt:</i> En hyresrätt är en lägenhet i flerbostadshus eller småhus där hushållet inte behöver betala någon grundavgift utan enbart hyra. Även kooperativ hyresrätt med depositionsavgift räknas här som hyresrätt.</p>
Utgift för uppvärmning	Utgift för uppvärmning av bostaden. Hushållsel ingår inte.

1.1.3 Statistiska mått

Följande skattningar avseende personer och hushåll redovisas: medelvärde, median och antal. För antalsskattningar, medelvärden och medianer beräknas urvalsosäkerheten med hjälp av 95-procentiga konfidensintervall. Dessa konfidensintervall presenteras tillsammans med skattningarna.

1.1.4 Redovisningsgrupper

De bakgrunds- och klassificeringsvariabler som hämtas från intervjun och SCB:s befintliga statistikregister används för att bilda redovisningsgrupper. Redovisningen av boendeutgiftsstatistiken görs främst för hushåll.

För att göra jämförelser av till exempel disponibel inkomst mellan olika typer av hushåll används ett viktsystem där konsumtionen är relaterad till hushållets sammansättning. Den disponibla inkomsten divideras med den konsumtionsvikt som gäller för hushållet.

Olika skalor måste användas vid beräkning av disponibel inkomst per konsumtionsenhet respektive konsumtionsutrymme per konsumtionsenhet. Skalan som används för konsumtionsutrymme per konsumtionsenhet motsvarar Socialstyrelsens normer för socialbidrag 1985, och bygger på vilka nödvändiga utgifter *utöver* boendekostnaden som ett hushåll har.

Skala för konsumtionsutrymme per konsumtionsenhet

Hushållsställning	Konsumtionsvikt
Ensamstående	1,16
Samboende	1,92
Barn 0-3 år	0,56
Barn 4-10 år	0,66
Ungdom 11-17 år	0,76
Övriga 18- år	0,96

Skalan som används för disponibel inkomst per konsumtionsenhet baseras på vilka nödvändiga utgifter *inklusive* boendekostnaden som ett hushåll har.

Skala för disponibel inkomst per konsumtionsenhet

Hushållsställning	Konsumtionsvikt
Första vuxen, ensamboende eller sammanboende	1,00
Andra vuxen, sammanboende	0,51
Ytterligare vuxen	0,60
Barn 1, 0-19 år	0,52
Barn 2, 3..., 0-19 år	0,42

Statistiken redovisas för regionerna Stor-Stockholm, Stor-Göteborg, Övriga kommuner med fler än 75 000 invånare samt Övriga kommuner med mindre än 75 000 invånare.

Upplåtelseform används för att skapa redovisningsgrupperna äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt.

1.1.5 Referensstider

Referensperioden för hushållens boendeutgifter är referensåret 2015. Hushållets sammansättning och upplåtelseform avser förhållandet den 31 december 2015.

1.2. Fullständighet

Hushåll i andelslägenhet eller egen hyresfastighet ingår inte i redovisningen, då deras inkomst- och utgiftsförhållanden inte är jämförbara med övriga hushåll. Detsamma gäller hushåll som inte kan särskilja sina boendeutgifter från utgifter för näringsverksamhet som t.ex. jordbruksverksamhet.

Hushåll som under 2015 flyttat in i bostad med äganderätt eller bostadsrätt har ingen fullständig boendeutgift och redovisas därför inte i statistiken.

För att få en mer komplett bild av hushållens boendeutgifter vore det önskvärt att utöver de tre vanligaste upplåtelseformerna hyresrätt, bostadsrätt och äganderätt, även redovisa till exempel inneboende, andrahandsboende, studentboende och seniorboende. Eftersom grupperna är så små finns dock inte möjligheten att redovisa dessa grupper.

Uppgifter som hushållens inkomster hämtas från Inkomst- och taxeringsregist-

ret. Inkomster som inte ingår i detta register lämnas helt utanför. Uppgifter om överföringar mellan hushåll, privata lån, svarta inkomster och inkomster intjänade i utlandet finns inte med i registret. Det innebär bland annat att den verkliga ekonomiska standarden kan underskattas i statistiken. För mer information om Inkomst- och taxeringsregistret hänvisas till inkomststatistiken www.scb.se/he0110.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Ett statistikvärdes tillförlitlighet beror på det totala felet mellan skattningen och målstorheten. Det totala felet kan bestå av urvalsfel, täckningsfel, bortfallsfel, mätfel och bearbetningsfel. I denna undersökning förekommer alla dessa fel i varierande utsträckning.

Det är inte möjligt att på ett tillfredsställande sätt skatta det totala felets storlek. I anslutning till punktskattningarna redovisas dock osäkerhetsintervall, som under vissa förutsättningar kan tolkas som 95-procentiga konfidensintervall. Mer om konfidensintervall i avsnitt 2.2.1 *Urval*.

Under avsnitt 2.2 *Osäkerhetskällor* görs en genomgång av felkällor och deras konsekvenser för statistiken. De felkällor som kan ha störst påverkan på resultaten är urvalsfel, bortfallsfel och mätfel. Ett mått på urvalsfelet, konfidensintervall, beräknas och för stora redovisningsgrupper är intervallen små.

Bortfallsfelet är det som ökat mest de senaste åren, och troligen har stor påverkan på skattningarna. För att minska den snedvridande effekt som bortfallet kan ha, används kalibrering.

Mätfel är störst i uppgifter som samlats in direkt från hushållen. Det gäller främst frågor om utgifter för hela året på grund av minnesfel. Det är svårt att uppskatta storleken av mätfel.

Täckningsfel har troligen liten påverkan på undersökningens resultat. Felens storlek varierar för olika variabler.

För de variabler som bygger på uppgifter från SCB:s befintliga statistikregister är bortfallet litet.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Undersökningens rampopulation består av personer som är 18 år eller äldre och som 30/9 2015 var folkbokförda i Sverige. Rampopulationen hämtas från Registret över totalbefolkningen.

För att skatta målstorheterna används ett estimationsförfarande som kallas kalibreringsmetod. I syfte att reducera urvalsfel och bortfallsfel utnyttjas registerinformation som uppfyller tre kriterier. Registerinformationen ska

- 1 samvariera med de viktigaste målvariablerna, exempelvis inkomster och bidrag,
- 2 avgränsa de viktigaste redovisningsgrupperna och
- 3 samvariera med svarsbenägenheten, se avsnitt 2.2.6 *Modellantaganden*.

Osäkerhetsintervall beräknas enligt formeln

$\text{punktskattning} \pm 1,96 * (\text{skattning av estimatorns medelfel})$

där såväl punkt- som medelfelsskattning beräknas med hjälp av ett av SCB egenutvecklat program, ETOS. Under förutsättning att stickprovsstorleken är stor samt

- (i) att den estimator som används är approximativt väntevärdesriktig, dvs. icke-skev
- (ii) att estimatorns varians endast beror av samplingvariansen och bortfallsvariansen

och

- (iii) att de registervariabler som används i kalibreringen uppfyller kriterierna för användande av registerinformation

gäller att sannolikheten är ca 95 procent att det använda urvals- och skattningsförfarandet erhåller ett intervall som täcker in den sökta storheten.

I praktiken är naturligtvis inte samtliga ovanstående förutsättningar perfekt uppfyllda. Även om hjälpvariablerna är klokt valda kommer estimatorn att vara behäftad med viss skevhet, delvis till följd av kvarstående bortfalls- och täckningsfel men också till följd av andra fel av systematisk karaktär. Vidare är det troligt att estimatorns varians underskattas.

Utöver samplingvariansen och bortfallsvariansen tillkommer även ett variansbidrag från andra osäkerhetskällor av slumpmässig natur, men vanligtvis kan endast en del av detta variansbidrag "fångas upp" av den varians estimator som används. Tyvärr är det inte möjligt att avgöra i vilken utsträckning avvikelser från förutsättningarna ovan föreligger, och vilka effekter dessa avvikelser får för tolkningen av de osäkerhetsintervall som presenteras i termer av faktisk konfidensgrad. En rekommendation är dock att vara försiktig med att tolka de presenterade intervallen som regelrätta konfidensintervall.

2.2.2 *Ramtäckning*

Undersökningens rampopulation består av personer som är 18 år eller äldre och som var folkbokförda i Sverige 30/9 2015. Rampopulationen hämtas från Registret över totalbefolkningen. De brister som finns när det gäller rampopulationens täckning av målpopulationen är små.

Övertäckning:

Övertäckningen kan delas upp i två grupper. Dessa grupper utgör sammanlagt drygt 1 procent i undersökningens rampopulation:

- Emigranter förorsakar övertäckning om utflyttning inte anmäls. Genom-

förda studier tyder på att folkbokföringen innehåller ett betydande antal personer som inte längre bor i landet. Detta är förmodligen den allvarligaste kvalitetsbristen i folkbokföringen. Många som flyttar ut ur landet har inget eget intresse av att anmäla utflyttningen och en del gör det heller inte. Vid den kontroll som gjordes i samband med folk- och bostadsräkningen 1985 utgjorde den oanmälda utflyttningen ca 0,1 procent av hela befolkningen. Räknat på delpopulationen utländska medborgare utgjorde den oanmälda utflyttningen 1,0 procent för nordiska medborgare och 2,8 procent för medborgare i övriga länder. Under år 2004 gjordes studier med försök att skatta storleken på den oanmälda utflyttningen med hjälp av registerstatistik. En preliminär siffra pekar på att de oanmälda utflyttningarna var minst 0,5 procent i åldersgruppen upp till 65 år.

- Personer som har mycket låga eller ofullständiga inkomst-, bidrags- eller taxeringsuppgifter.

Undertäckning

Brister i rapporteringen av födselar och invandring resulterar i undertäckning i befolkningsstatistiken. Den undertäckning som förekommer i Hushållens boendeutgifter förklaras främst av det glapp i tid som finns mellan urvalsdragning, 30/9, och referens tidpunkt, 31/12, vilket betyder att vi saknar information om de personer som inte fanns i Registret över totalbefolkningen vid urvalstillfället, men som tillkommit fram till den 31/12. Undertäckningen i undersökningen bedöms vara liten.

2.2.3 Mätning

Uppgifter samlas in genom telefonintervjuer eller via webben, samt från SCB:s befintliga statistikregister.

Intervju och webbenkät

Intervjuer genomförs med datorstöd under januari-juni året efter referensåret. Webbinsamling pågår under samma tidsperiod.

Ett antal frågor, bland annat om boendeform och hushållets sammansättning, avser förhållandet den 31/12 referensåret, medan merparten av frågorna gäller hela referensåret.

Felkällor i uppgiftsinsamlingen från hushållen kan vara att uppgiftslämnaren missförstår frågorna eller att svaret registreras felaktigt. Den största felkällan är minnesfel. Många frågor avser utgifter för hela referensåret, vilket betyder att uppgiftslämnaren delvis ska lämna uppgifter som avser över ett år bakåt i tiden. För att försöka minska risken för minnesfel finns i informationsbrevet till uppgiftslämnarna, en sammanställning av intervjufrågorna, vilket ger uppgiftslämnarna möjlighet att förbereda sig för vissa frågor. Ingen studie har gjorts i vilken omfattning dessa felkällor påverkar statistiken.

Mätinstrumenten finns som bilaga till *Dokumentation av statistiken (SCBDOK)*, som finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/he0202.

Statistikregister

SCB:s befintliga statistikregister svarar inte alltid mot statistikens behov. Det gäller till exempel hushållets sammansättning i Registret över totalbefolkningen. I insamlingen till Hushållens boendeutgifter finns därför frågor för att fastställa hur hushållet ser ut.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Svarsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värden på en eller flera observationsvariabler i en undersökning inte kan inhämtas. Saknas alla värden för en person är det frågan om **objektsbortfall**. Saknas enbart vissa värden handlar det om **partiellt bortfall**. Med partiella svar menas ofullständiga intervjuer.

Andel objektsbortfall i BUT 2015, %

Avböjd medverkan	24,1
Ej anträffade	28,6
Förhindrad medverkan	2,4
Totalt bortfall	55,1

Bortfallet är oviktat

Kalibrering används för objektsbortfallskompensation i urvalet. Kalibrering används för de flesta estimaten som baseras på de svarande i intervjun. Denna metod bör reducera den snedvridande effekt som bortfallet har. Vid redovisning av variabler som finns i SCB:s befintliga statistikregister används uppräkningsmetoden utan hjälpinformation baserad på hela urvalet.

2.2.5 *Bearbetning*

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma vid bearbetning av det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt.

För vissa typer av fel som uppkommer vid databeredning, till exempel vid dataregistrering, kodning och granskning/rättning, kan man efter studier som bygger på upprepning av dessa moment ibland dra slutsatser om både risker och konsekvenser.

Andra bearbetningsfel beror på den ”mänskliga faktorn”, till exempel beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den ”mänskliga faktorn”, både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

Inom Hushållens boendeutgifter genomförs ett omfattande gransknings- och rättningsarbete. Nedan beskrivs kortfattat de olika delarna i bearbetningsfasen.

Intervju

I samband med intervjun genomförs kontroller av svarens rimlighet och logiska samband. Efter avslutad intervju sker kontroller av intervjumaterialet. Bland

annat stäms de insamlade uppgifterna av mot uppgifter från SCB:s befintliga statistikregister, vilket ibland resulterar i ändringar av insamlade uppgifter. Trots granskning kvarstår sannolikt fel i materialet, men ingen studie har gjorts som visar på i vilken omfattning.

Webbinsamling

Vid ifyllandet av webbenkäten genomförs ett fåtal kontroller. Tekniken har begränsat användningen av kontroller, varför detta inte gjorts i samma utsträckning som för intervjuaren. Efter avslutad intervju sker kontroller av webb-materialet på samma sätt som för insamlat material från intervju.

Granskning av data

Vid skapande av variabler kan fel uppstå. Omfattande kontroller görs där de skapade variablerna bland annat stäms av mot uppgifter från SCB:s befintliga statistikregister. Kontrollen minskar risken för att det ska finnas felaktigheter som i stor utsträckning påverkar statistiken.

Framställning av resultat

Punktskattningar och konfidensintervall har beräknats med hjälp av ETOS, ett av SCB utvecklat estimationsprogram. I samtliga moment kan fel uppstå.

2.2.6 Modellantaganden

För att kompensera för objektsbortfall har en kalibreringsestimator använts. Läs mer om objektsbortfall i avsnitt 2.2.4 *Svarsbortfall*.

Om personerna i bortfallet skiljer sig från de svarande med avseende på undersökningsvariablerna, kan skattningar som grundar sig på enbart de svarande bli skeva. Om exempelvis de svarande bor i hyresrätt i högre grad än de som inte svarat finns risk för överskattning av antal hushåll boende i hyresrätt. För att försöka reducera eventuella bortfallsskevheter har vikter beräknats med hjälp av kalibrering. Storleken på kvarstående skevheter orsakade av bortfall är svår att mäta.

Efter en sammanvägning av analysen kring de tre kriterierna i avsnitt 2.2.1 *Urval* samt efter kontroll av vikternas fördelning, används hjälpvektorn beskriven i tabellen nedan. Uppgifterna i hjälpvektorn för en viss variabel kan vara antal personer med värde på den variabel och/eller totalen för variabel. I tablan nedan markeras vilken typ av uppgift som används.

Hjälpvariabler (klasser)	Antal personer	Totalen
Regional indelning efter H-regioner (7)	X	
Boendeform (6)	X	
Fastighetens värdeår (7)	X	
Boarea (6)	X	X
Sammanräknad förvärvsinkomst (6)	X	X
Åldersklass (11)	X	
Kön (2)	X	
Födelse land (5)	X	
Hushållstyp/familjetyp (9)	X	

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

För antal, medelvärde, och median redovisas osäkerheten med ett konfidensintervall som bildas av skattningen $\pm$ felmarginalen. Sannolikheten är 95 procent att man med det använda urvals- och skattningsförfarandet erhåller ett intervall som täcker in den sökta storheten.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Planen är att genomföra Hushållens boendeutgifter vartannat år.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden är knappt 12 månader, räknat från den 31 december det år som statistiken avser.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik, som finns på SCB:s webbplats www.scb.se/publiceringskalender.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

SCB har sedan år 1969 genomfört årliga bostads- och hyresundersökningar, BHU. Omfattningen av undersökningarna har varierat mellan åren. BHU bestod tidigare av två delar; varav den ena, Hushållsdelen, vände sig till hushåll som fick besvara frågor om boendet. Hushållsdelen genomfördes sista gången för undersökningsår 2002. Liknande statistik har undersökningsår 2003-2013 samlats in och redovisats inom ramen för Hushållens ekonomi, HEK.

En del begrepp, redovisningsmått och definitioner har ändrats under årens lopp och det finns också skillnader mellan undersökningarna, vilket påverkar statistikens jämförbarhet över tiden.

Jämförelser mellan statistik från HEK och BUT ska göras med försiktighet. Eftersom BUT till skillnad från HEK är fokuserad på boendeutgifterna ser designen annorlunda ut, till exempel stratifiering och viktning av urvalet. Experimentet med kombinerad insamling som genomförts i BUT2015 kan ha haft en påverkan på skattningarna.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Boendeutgiften jämförs för de olika upplåtelseformerna. För att göra jämförbarheten så god som möjligt försöker man skapa en boendeutgift som innehåller motsvarande delar för de olika upplåtelseformerna. Jämförbarheten mellan grupperna får anses som god.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Hushållens utgifter, HUT, redovisar utgifter för boendet, men med en något annorlunda definition av boendeutgiften. De båda undersökningarna har inte heller samma mät- och referensperioder.

Undersökningen av levnadsförhållanden, ULF, redovisar uppgifter om befolkningens boendeförhållanden. Definitioner av variabler som finns i båda undersökningarna kan skilja sig något åt. ULF har också andra mät- och referensperioder.

B.5 Tillgänglighet och förstälighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken sprids i form av en statistiknyhet och tabeller på SCB:s webbplats www.scb.se/he0202. På webbplatsen finns statistiken i Statistikdatabasen, där tabelluttag kan göras för ett antal variabler.

5.2 Presentation

Statistiken presenteras som tabeller, text och diagram.

5.3 Dokumentation

Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Dokumentation av statistiken (SCBDOK)*. Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/he0202.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på uppdragsbasis specialbearbetningar av mikrodata. Efter särskild prövning kan forskare få tillgång till avidentifierade mikrodata för egna bearbetningar.

5.5 Upplysningstjänster

Statistikservice: 010-479 50 00

SCB:s webbplats: www.scb.se, *Hushållens ekonomi*

E-postadress: inkomststat@scb.se